

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛЬСЬКА МОВА

ПРОГРАМА

ДЛЯ

10–11 класів

загальноосвітніх навчальних
закладів з навчанням польською мовою

Затверджено Міністерством освіти і науки України

Львів
Видавництво “Світ”
2016

УДК 811.162.1(073)
ББК 81.415.1-9
П53

Затверджено Міністерством освіти і науки України

Програму підготувала
М.С. Іванова

П53 **Польська мова** : навчальна програма для 10–11 класів загально-освітніх навчальних закладів з навчанням польською мовою / упор. М.С. Іванова. — Львів : Світ, 2016. — 26 с.

УДК 811.162.1(073)
ББК 81.415.1-9

© Міністерство освіти і науки України, 2016
© Іванова М.С., 2016
© Видавництво “Світ”, 2016

ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Współczesna Europa przeżywa nowe okresy swoich dziejów; obecne warunki panujące w tej nowej europejskiej wspólnocie od wszystkich kierunków życia człowieka wymagają jakościowo innego podejścia. Edukacja, oczywiście, nie jest wyjątkiem, a właśnie jest tą dziedziną, która najbardziej odczuwa nowe dzisiejsze wyzwania. Ukraina i Polska, dzięki swemu sąsiedztwu, zawsze muszą być gotowe do dialogu, a dialog jak wiadomo odbywa się przede wszystkim za pomocą wiedzy językowej.

Kurs języka polskiego w szkole średniej sprzyja procesowi kształtowania światopoglądu humanistycznego nowego Europejczyka oraz kształtowaniu jego wartości moralnych i estetycznych; rozbudowie poznawczo-kulturalnych zainteresowań uczniów, wychowaniu w obywatelu Ukrainy poczucia szacunku do tradycji swojego narodu oraz tolerancji wobec tradycji innych narodów.

Zasadniczym celem nauczania jest swobodne opanowanie języka polskiego we wszystkich dziedzinach działalności językowej na podstawie kompetencji językowej, mówienia oraz działalności społeczno-kulturalnej.

Ten cel można urzeczywistnić za pomocą następujących wytycznych:

— kształtowania stałej motywacji nauki języka polskiego, wychowania poczucia piękna i wyrazistości słowa ojczystego, szacunku do języka państwowego oraz innych języków;

— kształtowania kompetencji językowej drogą wzbogacenia słownictwa uczniów, rozwoju budowy gramatycznej ich mowy;

— doskonalenia zdolności i umiejętności we wszystkich dziedzinach działalności językowej oraz w różnych dziedzinach komunikowania, opanowania kultury higieny językowej, dyskusji i myślenia krytycznego;

— kształtowania kompetencji językowej, która zawiera w sobie wiedzę o systemie języka oraz zasadnicze umiejętności (leksykalne, gramatyczne, stylistyczne, ortograficzne i składniowe);

— osiągnięcia kompetencji komunikacyjnej i społeczno-kulturalnej, co umożliwi nawiązanie oraz wsparcie niezbędnych relacji w procesie komunikowania się z innymi ludźmi.

Zawartość w kursie współczesnego języka polskiego wiadomości teoretycznych o języku i mówieniu oraz normach języka sprzyja wykonywaniu wymienionych zadań.

Program nauczania języka polskiego również sprzyja rozwojowi myślenia logicznego u uczniów. W trakcie nauki zdobywają oni umiejętność analizowania, porównania, uogólniania faktów językowych, uczą się także przytaczać odpowiednie przykłady, dowody, robić wnioski; wybierać oraz systematyzować materiał odpowiednio do tematu i zasadniczej myśli wypowiedzi, układać plan swojej wypowiedzi i tezy do niej; budować logiczne wypowiedzi; przygotowywać konspekty. W procesie nauczania języka polskiego uczniowie opanowują ogólne umiejętności; samodzielnie zdobywają wiedzę, pracują z literaturą szkolną, słownikami, przewodnikami, kontrolują swoją mowę.

Treść i struktura programu odpowiada Standardom Państwowym podstawowego i pełnego kształcenia oraz odpowiada zasadniczym poziomom szkoły średniej.

Proponowana praca dla każdej klasy pozwala na organizowanie pracy i działalności językowej w taki sposób, żeby były one wzajemnie powiązane i znajdowały się w jednym systemie: od słuchania (czytania) — rozumienia tekstu przez streszczenie (ustne i pisemne) do tworzenia własnych wypowiedzi również ustnych oraz pisemnych w tym samym stylu.

W klasach 10–11 kontynuujemy wiadomości o wypowiedzi, powtórzenie wiadomości o komunikacji językowej, o tekście, stylach, rodzajach wypowiedzi. Rozumienie tekstu (audiowanie) — ogólne, krytyczne (praktycznie). Rozumienie tekstu (audiowanie) czytanie tekstów o różnych stylach, rodzajach wypowiedzi. Odtworzenie gotowego tekstu: wyraziste czytanie tekstów o różnych stylach i różnego rodzaju. Streszczenie (na podstawie planu szczegółowego). Dokładne, ścisłe i selektywne streszczenie (ustne i pisemne) tekstów narracyjnych z elementami opisu miejscowości, zabytków historycznych i kulturalnych. Streszczenie (ustne i pisemne) tekstów publicystycznych i naukowych w tym na podstawie audycji radiowych i telewizyjnych.

Układanie własnych wypowiedzi już musi być na innym poziomie. Dialog — odpowiednio do zaproponowanej sytuacji. Wypracowanie (na podstawie planu szczegółowego) ze wstępem, częścią właściwą i wnioskiem. Opis miejscowości (ulicy, miasta), zabytków historii i kultury (na podstawie własnych obserwacji i wrażeń oraz na podstawie obrazu (ustnie i pisemnie). Wypracowanie–rozważanie (ustnie i pisemnie) na tematy

moralno-etyczne i społeczne (w stylu publicystycznym). Ustna informacja o języku, wymagająca uogólnienia materiału (w stylu naukowym).

Konspekt tematowy jako sposób przyswojenia tekstu przeczytanego. Papiery użytkowe — protokół.

Dalej mają miejsce związki międzyprzedmiotowe z literaturą: rozważanie z elementami analizy utworu literackiego, pisemna i grupowa charakterystyka bohaterów literackich; geografia, historia: rozważanie na tematy społeczne, porównawcza charakterystyka stref klimatycznych itp.

Teraz uczniowie już potrafią:

— odbierać czyjąś wypowiedź, uważnie słuchać opowiadanie, lekcję, audycję radiową czy telewizyjną, zapamiętać i uogólnić usłyszane i przeczytane informacje, notować; układać plan w procesie czytania i pisania, wypowiadać własne opinie dotyczące pewnych informacji;

— odtwarzając gotowe teksty różnych stylów: wyraziście czytać teksty różnego stylu oraz wypowiedzi różnych gatunków, przestrzegając odpowiednie normatywy informacyjne; streszczać teksty wysłuchane i przeczytane na podstawie samodzielnie ułożonego planu ramowego lub szczegółowego oraz streszczać treść audycji radiowej i telewizyjnej;

— tworząc własne wypowiedzi, układać dialog zgodnie z zaproponowaną sytuacją, wykorzystując repliki w celu podtrzymania rozmowy, dotrzymując się norm języka literackiego i etyki rozmowy;

— układać ustnie i pisemnie wypracowania (zgodnie z rodzajami wskazanymi w programie), układać do nich plan szczegółowy; dobierać odpowiednie style wypowiedzi, wykorzystywać odpowiednie rodzaje wypowiedzi (opisy miejscowości, zabytków historycznych i kulturalnych), układać protokół, odpowiednio dobierać styl, wykorzystywać cytaty, doskonalić pisemne wypowiedzi, przestrzegać zasadnicze normy komunikacji językowej.

Rozwój zdolności kreatywnych u uczniów oraz orientacja na osobowość, podejście indywidualne do nauczania jest jedną z podstawowych zasad pracy w szkole starszej.

Autor

KLASA X

35 godzin, 1 godzina tygodniowo
(27 — lekcje, 4 — prace kontrolne, 4 — rezerwowe)

Treść materiału nauczania	Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia
1	2
Stylistyka i kultura języka nauki o języku	
<p>Przedmiot i zadania stylistyki, stylistyka praktyczna i funkcjonalna. Zasadnicze pojęcia stylistyki. Pojęcie o normie językowej. Zróżnicowanie normy. Pomyłka stylistyczna. Stylistyczne zabarwienie środków językowych (3 godz).</p> <p>Przedmiot i zadania kultury języka. Kultura języka polskiego na Ukrainie (5 godz.)</p> <p>Rodzaje prac.</p> <p>Sluchanie: słuchanie i rozumienie tekstów różnych stylów (800–900 słów, oraz słuchania 8–9 minut).</p> <p>Czytanie: ciche czytanie i rozumienie tekstów różnego stylu.</p> <p>Mówienie: wypowiedź w stylu naukowym (ustna rozwinięta odpowiedź o pomyłkach stylistycznych).</p> <p>Pismo: dyktando twórcze, przepisywanie z redagowaniem zdań i tekstu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie sens i treść tekstu; —znajduje środki językowe wpływające na styl; — określa zabarwienie stylistyczne środków językowych, uzasadnia ich zastosowanie. — określa styl przeczytanego tekstu; — wyróżnia środki językowe zabarwione emocjonalnie; — uzasadnia właściwe użycie zgodnie z normami literackiego języka. — klasyfikuje stylistyczne pomyłki (językowe niedociągnięcia), dotrzymując się w odpowiedzi kompozycyjnej formy danego gatunku. — zwraca uwagę na odstępstwa od normy;

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> — określa rodzaj pomyłek w zdaniach i tekstach, określa sposób ich uniknięcia.
<p>Funkcjonalna stylistyka jako nauka o stylach. Klasyfikacja stylów. Kryteria tworzące styl: językowe i pozajęzykowe. Styl naukowy: sfera użycia, funkcje, właściwości stylu. Właściwości językowych środków stylu naukowego, zasadnicze normy stylu naukowego. (6 godz.)</p> <p>Rodzaje prac. Słuchanie: słuchanie i rozumienie tekstów naukowego stylu (objętość tekstu 800–900 słów, czas słuchania 8–9 minut).</p> <p>Czytanie: czytanie i rozumienie tekstu w stylu naukowym.</p> <p>Mówienie: ustna analiza stylistyczna fragmentów tekstu w stylu naukowym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie treść i sens tekstu, wyróżnia pozajęzykowe środki tworzące styl tekstu naukowego; — nazywa cechy stylistyczne tekstu; — znajduje właściwe dla danego stylu leksyczne, słowotwórcze i morfologiczne właściwości i uzasadnia ich użycie. — czyta i rozumie treść i sens tekstu w stylu naukowym; — określa właściwości danego stylu; — wyróżnia charakterystyczne dla stylu naukowego środki oraz określa ich semantyczno-stylistyczną funkcję. — wybiera styl wypowiedzi zgodnie z zadaniem komunikatywnym; — buduje analizę stylistyczną tekstu na podstawie planu; — argumentuje celowość użycia wykorzystanych środków języ-

1	2
<p>Dialog-przekonywanie na temat kultury języka i stylistyki.</p> <p>Pismo: budowa tez oraz konspektów tekstu naukowego.</p> <p>Referat na podstawie kilku źródeł.</p>	<p>kowych: słowotwórczych, morfologicznych i leksyecznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> — orientuje się w sytuacji komunikacyjnej, odpowiednio wybiera styl; — wykorzystuje pytanie, jako przedstawienie problemu i jako środek przejścia od jednego mikrotematu do następnego; — uzasadnia swoje zdanie dostatecznymi argumentami; — bierze pod uwagę reguły prowadzenia rozmowy z uwzględnieniem etykiety komunikacyjnej przy prowadzeniu rozmowy na tematy naukowe. <ul style="list-style-type: none"> — opracowuje informację i czyta, wyróżnia zasadniczą informację, tworzy bloki znaczeniowe, układa je w odpowiednim porządku; — notuje zasadniczą informację, posługując się pismem pośpiesznym; <ul style="list-style-type: none"> — orientuje się w granicach tematu; — określa funkcję początku i zakończenia, wybiera je, uzupełnia je odpowiednią treścią; — rozwija treść zasadniczej części, rozwija zasadnicze pojęcia tematu, wykląda problem, które są przedstawione w opracowywanych materiałach źródłowych; — wyraża własny stosunek do problemów przedstawionych przez autorów; — dotrzymuje się stylistycznej spójności w tekście referatu;

1	2
<p>Redagowanie tekstu naukowego (referatu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> — analizuje treść i kompozycję referatu: znajduje odchylenia w kompozycji, uzasadnia ich użyteczność lub nieużyteczność, określa rodzaj i funkcje początku i zakończenia, ich potrzebę czy też nie, wyróżnia treści niepotrzebne, które nie są podporządkowane celom komunikatywnym lub znajduje treści niedostateczne; — znajduje stylistyczne, morfologiczne i leksyczne pomyłki, określa ich rodzaj, dobiera konieczne warianty synonimiczne.
<p>Styl publicystyczny (6 godz.): sfera wykorzystania, funkcje, właściwości. Cechy środków językowych stylu publicystycznego. Zasady stylu publicystycznego.</p> <p>Rodzaje prac.</p> <p>Słuchanie: słuchanie i rozumienie tekstów stylu publicystycznego (objętość tekstu 800–900 słów, czas — 8–9 minut).</p> <p>Czytanie: głośne czytanie i rozumienie tekstów w stylu publicystycznym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa styl tekst; — wymienia właściwości stylistyczne tekstu i potwierdza je przykładami z tekstu; — opisuje właściwości intonacyjne tekstu i wymienia środki intonacji; — wyróżnia leksykalne środki językowe, tworzące wyrazistość tekstu publicystycznego. — wyraźnie czyta, przekazując zabarwienie tekstu za pomocą poprawnej intonacji; — wyróżnia właściwe dla stylu publicystycznego elementy słowotwórcze i uzasadnia ich wykorzystanie;

1	2
<p>Mówienie. Dialog publiczny o charakterze dyskusyjnym.</p> <p>Ustna recenzja na temat dzieła sztuki.</p> <p>Pismo: wypracowanie na społeczno-etyczny temat o charakterze szkicu portretowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — zwraca uwagę na leksyczne środki językowe publicystycznego stylu, w tym środki o zabarwieniu emocjonalnym i określa ich użyteczność w tekście; — wymienia leksyczne środki wyrazistości języka (epitety, metafory, peryfrazy) wykorzystane przez autora; — wykonuje stylistyczną analizę tekstu publicystycznego na podstawie planu. — rozumie specyfikę dialogu publicznego i wybiera odpowiednie językowe postawy; — bierze udział w dyskusji i podtrzymuje kontakt komunikatywny, z szacunkiem odnosząc się do osobowości współ rozmówcy i do jego opinii; — argumentuje swoje zdanie i uwzględnia zdanie partnera oraz jego argumenty; — wykorzystuje właściwe dla języka ustnego w stylu publicystycznym środki wyrazistości (fonetyczne, słowotwórcze i leksyczne); — posiada wiadomości o przedmiocie; — układa ustną recenzję o dziele sztuki, wykorzystuje odpowiednią formę kompozycyjną; — wykorzystuje właściwe dla publicystycznego stylu środki językowe. — wybiera styl, ton i faktyczny materiał; — wykorzystuje do wypracowania zebrany w różny sposób materiał;

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> — przedstawia treść w formie szkicu portretowego przy odpowiedniej kompozycji; — doskonali pracę: redaguje i poprawia własny tekst pod względem stylistycznym.
<p>Urzędowo-kancelaryjny styl (5 godz.): sfera użytkowania, funkcje, cechy stylu. Właściwości środków językowych urzędowo-kancelaryjnego stylu. Zasadnicze normy urzędowo-kancelaryjnego stylu.</p> <p>Rodzaje prac. Czytanie: czytanie i rozumienie tekstów urzędowo-kancelaryjnych (prawo o językach, dokumenty o rozwoju systemu oświaty w kraju, sprawozdania).</p> <p>Mówienie. Dialog — urzędowa rozmowa.</p> <p>Pismo. Przepisywanie z elementami redagowania i stylistycznych poprawek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa cechy stylu, uzasadnia swe zdanie, wykorzystuje elementy stylistycznej tekstu; — odnajduje w tekście charakterystyczne dla urzędowo-kancelaryjnego stylu cechy, uzasadnia ich semantyczno-stylistyczną rolę. — orientuje się w warunkach komunikacji językowej, prawidłowo wybiera styl i warunki komunikacji, dobiera elementy etykiety językowej; — grzecznie proponuje, namawia, wykorzystuje zamiast form kategoriycznych mniej kategoriyczną prośbę; — umiejętnie wykorzystuje środki językowe urzędowo-kancelaryjnego stylu, jednoznacznie i dokładnie wyraża swoje myśli. — znajduje w zdaniu lub w tekście pomyłki w normach urzędowo-

1	2
<p>Twórcze streszczenie (transformacja na urzędowo-kancelaryjny styl) tekstów różnego stylu.</p> <p>Sprawozdanie o wykonanej pracy.</p> <p>Adnotacje o charakterze informacyjnym.</p> <p>Bibliografia.</p>	<p>-kancelaryjnego stylu, określa rodzaj pomyłki, usuwa ją, uzasadnia swoje działanie;</p> <p>— transformuje teksty w innych stylach na tekst urzędowo-kancelaryjny, maksymalnie zachowując treść;</p> <p>— buduje tekst w stylu urzędowo-kancelaryjnym w formie sprawozdanie o wykonanej pracy;</p> <p>— doskonalili tekst, usuwa stylistyczne pomyłki;</p> <p>— buduje tekst adnotacji o charakterze informacyjnym, zachowując standard formy kompozycyjnej;</p> <p>— wykorzystuje językowe schematy, zachowując styl;</p> <p>— układa i odpowiednio zapisuje bibliografię na zadany temat.</p>
<p>Styl potoczny (4 godz.): sfera zastosowania, funkcja, cechy stylu.</p> <p>Właściwości środków językowych stylu potocznego (fonetyczne, leksyczne, słowotwórcze, morfologiczne).</p> <p>Normy wymowy.</p> <p>Zasadnicze błędy wymowy.</p> <p>Rodzaje prac.</p> <p>Sluchanie: słuchanie i rozumienie tekstów w stylu artystycznym, które zawierają fragmenty w stylu potocznym.</p>	<p>— określa sytuację, cechy stylistyczne fragmentu tekstu;</p> <p>— analizuje intonacyjne bogactwo towarzyszące językowi potocznemu;</p> <p>— wskazuje na charakterystyczne cechy języka potocznego.</p>

1	2
<p>Czytanie. Czytanie i rozumienie (ciche i głośne) tekstów artystycznych, zawierających fragmenty w stylu potocznym.</p> <p>Mówienie: dialog na aktualne społeczne i osobiste tematy.</p> <p>Pismo: dyktando twórcze z elementami redagowania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — odszukuje w tekście artystycznym fragmenty języka potocznego; — określa ich rolę i celowość użycia przez autora; — zwraca uwagę na charakterystyczne cechy języka potocznego; — rozumie język bohaterów w tekście artystycznym jako środek ich charakterystyki i na tej podstawie robi wnioski o cechach postaci. — rozumie znaczenie pozytywnych cech osób w celu podtrzymania kontaktu komunikacji językowej; — wybiera aktualny temat wspólny z partnerem; — dotrzymuje się norm komunikacji językowej i norm rozmowy w języku literackim. — rozumie treść fragmentu tekstu; — wyłapuje na słuch odstępstwa od normy języka literackiego; — przekazuje treść; poprawia błędy stylistyczne.
<p>Styl literatury pięknej jako specyficzny funkcjonalny styl. (5 godz.) Sfera zastosowania, funkcje, cechy stylu, cechy środków językowych (fonetyczne, leksyczne, słotwórcze, morfologiczne). Rodzaje prac. Słuchanie: słuchanie i rozumienie tekstów artystycznych (900–1000 słów, czas — 9–10 minut).</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa temat, zasadniczą myśl, informacje podtekstu; — określa cechy stylu tekstów artystycznych i uzasadnia swoje zdanie.

1	2
<p>Czytanie: czytanie i rozumienie (ciche i głośne) tekstów w stylu artystycznym.</p> <p>Mówienie: dialog (wymiana zdań), zawierający repliki z opisami artystycznymi przyrody, miejscowości, wyglądu zewnętrznego, sytuacji.</p> <p>Pismo: twórcze streszczenie tekstu w stylu artystycznym z zakończeniem (wyrażenie swego stosunku do przedstawionych wydarzeń, bohaterów, ich postępowanie).</p>	<ul style="list-style-type: none"> — wyróżnia informację zawartą w tekście i w podtekście; — określa cechy stylu, objaśnia, dzięki czemu (wykorzystanie środków językowych i treści) zostały one przedstawione; — odnajduje środki tworzące wyrazistość językową i uzasadnia ich użycie; — wykorzystuje tłumaczenie znaczenia leksykalnego wyrazów jako środków przenikania w warstwy znaczeniowe tekstu artystycznego. — analizuje sytuację komunikacji, wybiera aktualny temat, dobiera elementy językowe i treściowe; — wykorzystuje w replikach elementy artystycznego opisu (przyrody, wyglądu zewnętrznego, miejscowości itp.) jako środków odbioru przedmiotu komunikacji; — przekonująco i emocjonalnie przedstawia zasadniczą myśl. — buduje tekst na podstawie podanego maksymalnie zachowując autorskie środki językowe; — wyraża swój stosunek do wydarzeń (postaci, ich postępowaniu) przy pomocy środków językowych stylu artystycznego.
<p>Związki międzyprzedmiotowe: cechy tekstów różnego stylu i gatunku (historia, literatura, kultura, geografia i inne).</p>	
<p>Powtórzenie na końcu roku szkolnego (1 godz.)</p>	

KLASA XI

35 godzin, 1 godzina tygodniowo
(27 — lekcje, 4 — prace kontrolne, 4 — rezerwowe)

Treść tematu	Państwowe wymagania dotyczące poziomu ogólnokształcącego przygotowania ucznia
1	2
Stylistyka i kultura języka	
Główne elementy języka, ich rola w ustnej i pisemnej komunikacji ludzi. (1 godz.)	<ul style="list-style-type: none">— rozróżnia główne elementy języka, określa ich rolę w ustnej i pisemnej komunikacji;— wykorzystuje odpowiednio elementy języka w komunikacji ustnej i pisemnej.
Zasadnicze rodzaje językowych funkcji (słuchanie, czytanie, mówienie, pisanie); ich rola w formowaniu osobowości. (1 godz.)	<ul style="list-style-type: none">— rozróżnia rodzaje języka, określa ich rolę w formowaniu osobowości ucznia;— wykorzystuje różne funkcje języka w nauczaniu.
Stylistyka i kultura języka. Zasadnicze wymagania w stosunku do języka. Język literacki i jego normatywy. Trudności w ortografii i punktuacji.	<ul style="list-style-type: none">— rozróżnia style języka oraz ich funkcje;— rozumie związek stylistyki i kultury języka;— poznaje fonetyczne, leksykalne (leksykalne), słowotwórcze, gramatyczne, ortograficzne i punktuacyjne zasady języka literackiego;— przestrzega normy języka literackiego w ustnych i pisemnych wypowiedziach.
Styl naukowy i sfera użycia, funkcje, właściwości stylu. Syntaktyczne środki językowe stylu naukowego. Styl właściwy — naukowy i naukowo-popularny. (3 godz.) Rodzaje prac.	

1	2
<p>Słuchanie: słuchanie i rozumienie tekstów różnego gatunku stylu naukowego (objętość tekstu 900–1000 słów, czas słuchania 9–10 min).</p> <p>Czytanie: czytanie i rozumienie (na głos i cicho) tekstów naukowych.</p> <p>Rozwinięta odpowiedź na lekcji, wykorzystuje różne gatunki stylu naukowego; porównuje je.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie treść i sens tekstu, określa gatunek tekstu naukowego; — określa główne środki językowe stylu naukowego i jego rodzajów. — czyta i rozumie treść oraz sens tekstu, określa styl i gatunek (podstyl) naukowego tekstu, argumentuje jego funkcję oraz adresatem tekstu; — rozumie zasadnicze właściwości stylistyczne szyku wyrazów, określa ich właściwości i rolę w tekście; — zwraca uwagę na złożone związki wyrazowe; — znajduje charakterystyczne dla naukowego stylu zdania pojedyncze i określa ich funkcję stylistyczną; — odnajduje konstrukcje składniowe z jednorodnymi członami (ciągami jednorodnych członów) i wyjaśnia ich użycie w tekście; — rozumie, na czym polega rola zdań z wyrazami wtrąconymi (zdaniami) i uzasadnia je w konkretnym tekście; — znajduje zdania ze zwrotami imiesłowowymi, uzasadnia ich użycie, wymienia ich funkcje stylistyczne; — wskazuje na dużą ilość wykorzystywania zdań podrzędnie złożonych i określa ich rolę w tekście naukowym. — wyklada materiał zgodnie z formą kompozycyjną porównania; — wykorzystuje środki językowe i treściowe; charakterystyczne dla naukowo-oświatowego stylu.

1	2
<p>Pismo: Zwięzłe przekazanie tekstu naukowo-popularnego.</p> <p>Stylistyczna analiza tekstu naukowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa znaczeniowe części tekstu; — skraca tekst, dotrzymując się stylu i zachowując objętość informacji; usuwając przykłady oraz detale; — logicznie wykląda treść, nie burząc norm stylu; — analizuje tekst w stylu naukowym zgodnie z planem analizy stylistycznej, przedstawiając znajomość właściwości językowych i pozajęzykowych; — buduje tekst w stylu naukowym w rodzaju analizy stylistycznej; — doskonalą tekst napisany.
<p>Styl publicystyczny. (3 godz.) Sfera użycia, funkcje, cechy stylu. Składniowe środki językowe charakterystyczne dla stylu publicystycznego i ich rola w tekście. Rodzaje stylu publicystycznego: gazetowy, radiowo-telewizyjny, artystyczno-publicystyczny. Zasadnicze normy syntaksyczne i ortograficzne.</p> <p>Rodzaje prac. Słuchanie: słuchanie i rozumienie tekstów w stylu publicystycznym (objętość tekstu — 900–1000 słów, czas słuchania 8–9 minut).</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie informację słowną i niesłowną, tłumaczy, dlaczego pojawia się informacja podtekstowa; — określa styl, gatunek, stylistyczne właściwości tekstu i argumentuje swoje zdanie; — zwraca uwagę na intonacyjne cechy tekstu i zasadnicze leksyczne i składniowe środki językowe.

1	2
<p>Czytanie: czytanie i rozumienie (głośne i ciche) z elementami analizy stylistycznej tekstów stylu publicystycznego.</p> <p>Mówienie: dialog „okrągły stół” na aktualny moralno-etyczny temat.</p> <p>Pismo: wypracowanie na moralno-etyczny temat w rodzaju reportażu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie treść i sens przeczytanego tekstu; — wyróżnia charakterystyczne dla tekstu publicystycznego związki wyrazowe (peryfrazy) i określa ich funkcję oceniającą i ekspresywną; — zwraca uwagę na inwersję i uzasadnia jej rolę w publicystycznym tekście; — wyróżnia różnorodne zdania pod względem intonacji i celu wypowiedzi i określa ich znaczenie w tekście; — wyszukuje pytania retoryczne, wołacze, słowa i zdania wtrącone, słowa <i>tak</i>, <i>nie</i> oraz wykrzykniki i tłumaczy ich użycie; — określa rolę zdań pojedynczych; — znajduje konstrukcje za jednorodnymi członami i określa ich rolę w tekście; — uzasadnia autorski wybór określonych składniowych konstrukcji. <ul style="list-style-type: none"> — wybiera aktualny temat i uzasadnia jego aktualność; — dobiera ciekawy i przekonujący materiał w celu informacji w czasie dialogu; — wykorzystuje charakterystyczny dla dialogu środki językowe; — prowadzi dialog, kierując się etykietą językową. <ul style="list-style-type: none"> — orientuje się w aktualnej tematyce; — wykorzystuje w wypracowaniu materiał zebrany w różny sposób;

1	2
<p>Urzędowo-kancelaryjny styl (3 godz.): sfera użycia, funkcje, cechy stylu, właściwości języka (składniowe). Gatunki urzędowo-kancelaryjnego stylu: ustawodawczy, kancelaryjny, prawniczy, dyplomatyczny. Zasadnicze normy stylu i omyłki wynikające z powodu ich nie przestrzegania. Składniowe i ortograficzne normy.</p> <p>Czytanie: czytanie i rozumienie (głośne i ciche) tekstów różnego gatunków stylu urzędowo-kancelaryjnego.</p> <p>Oficjalny list (np. do komisji rekrutacyjnej na uniwersyteckie studia).</p>	<ul style="list-style-type: none"> — buduje tekst zgodnie z kompozycją reportażu; — umiejętnie wykorzystuje środki językowe stylu publicystycznego; — doskonalili napisany tekst. <ul style="list-style-type: none"> — określa styl i jego gatunek, argumentuje swoje zdanie; — uzasadnia dużą ilość złożonych związków wyrazów zdań z szeregiem jednorodnych członów. <ul style="list-style-type: none"> — prawidłowo wybiera rodzaj tekstu; — zapisuje zgodnie z normami listu oficjalnego początek (miejsce, data, oficjalny adresat) oraz końcówkę; — krótko i dokładnie przekazuje treść, wykorzystując środki językowe stylu urzędowo-kancelaryjnego; — doskonalili tekst.
<p>Styl potoczny (3 godz.): sfera, funkcje, cechy stylu, właściwości językowe (składniowe).</p>	

1	2
<p>Rodzaje prac. Sluchanie: sluchanie i rozumienie tekstu w stylu artystycznym, zawierającym fragmenty w stylu potocznym (1000–1100 słów, czas trwania 9–10 min).</p> <p>Czytanie: czytanie i rozumienie tekstów artystycznych, zawierających fragmenty w stylu potocznym.</p> <p>Pisanie: przepisywanie tekstu z elementami redagowania.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie informację w podtekście, wyraża zasadniczą myśl; — określa w tekście fragmenty w stylu potocznym, uzasadnia swoje zdanie; — zwraca uwagę na bogactwo intonacyjne tekstu, obecność emocjonalno-ekspresywnej intonacji, przyspieszone tempo wypowiedzi. — czyta i rozumie treść i sens tekstu; — określa styl, uzasadnia swoje zdanie, wymienia składniowe właściwości stylu potocznego: uzasadnia ich użycie. — znajduje odchylenie od norm stylistycznych, określa rodzaj pomylek, poprawia je.
<p>Styl artystyczny (5 godz.): sfera użycia, funkcje, cechy stylistyczne, właściwości językowe (składniowe). Gatunki stylu artystycznego: poetycki, prozaiczny. Składniowe i ortograficzne normy. Rodzaje prac. Sluchanie: sluchanie i rozumienie tekstów w stylu artystycznym (i poetyckim). (Proza — objętość tekstu 1000–1100 słów, czas — 9–10 min).</p> <p>Czytanie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa styl, argumentuje swoje zdanie; — nazywa środki syntaksyczne, tworzące wyrazistość tekstu. — wyraziście czyta tekst, za pomocą intonacji przekazując intencje autora;

1	2
<p>czytanie głośne tekstów artystycznych (prozaicznych i poetyckich), recytowanie pamięciowe.</p> <p>Mówienie: ustne wypracowanie-opowiadanie z elementami artystycznego opisu przyrody, wyglądu zewnętrznego, otoczenia, miejscowości.</p> <p>Językowa analiza niewielkiego tekstu poetyckiego.</p> <p>Pismo: streszczenie tekstu artystycznego z zadaniem twórczym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — określa rolę jednostek składniowych podsycających wyrazistość tekstu. — buduje tekst, wykorzystuje elementy opisu przyrody jako środka przekazu nastroju bohatera, opisu wnętrza jako środka charakterystyki (gust, przyzwyczajenie), opisu wyglądu zewnętrznego, które podkreśla świat duchowy bohatera; — wykorzystuje składniowe środki wyrazistości; — w sposób różnorodny rozwija treść. — odtwarza genezę powstania wiersza; — określa główny motyw utworu; — uzasadnia wybór środków językowych, służących do przekazania treści, wykorzystując elementy analizy językowej: tłumaczenie znaczenia słów, komentarze. — buduje streszczenie na podstawie podanego tekstu, uzupełniając je fragmentami w stylu artystycznym; — zachowuje właściwości wyrazistości językowej tekstu autorskiego, przedstawia temat i główną myśl; — doskonalą napisany tekst.
Retoryka	
<p>Retoryka jako nauka i jako sztuka słowa (2 godz.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie cele i zadania retoryki jako nauki o krasomówstwie, o jej możliwości przekonywania i wpływie na słuchaczy.

1	2
<p>Z historii sztuki retorycznej w starożytnej Grecji i w Rzymie. Sztuka oratorska w Polsce. Rozwój sztuki oratorskiej w XX–XXI w. (2 godz.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — analizuje sztukę oratorską starożytnej Grecji i Rzymu, wyjaśnia przekonanie mównych dotyczące retoryki; — potrafi określić właściwości sztuki oratorskiej w starożytnej Grecji, Rzymie, w średniowiecznej Polsce oraz w dawnej Ukrainie.
<p>Rodzaje, gatunki języka oratorskiego. Ich właściwości strukturalne (ogólne pojęcie). Ogólne zasady, formy i rodzaje wystąpień publicznych. Publiczny język monologiczny i dialogiczny. Tekst i jego specyfika jako utworu retorycznego (4 godz.)</p> <p>Rodzaje prac. Słuchanie: sluchanie i rozumienie publicznych przemówień znanych mówców Polski i Ukrainy.</p> <p>Przygotowanie mówcy i przemówienia. (4 godz.)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozróżnia rodzaje i gatunki języka oratorskiego, określa jego cechy strukturalne; — rozumie ogólne zasady oratorstwa, rozróżnia rodzaje i gatunki przemówień publicznych; — rozróżnia publiczny monolog i publiczny dialog; — określa specyfikę tekstu oratorskiego; — dobiera mikroteksty różnego stylu, określa ich kompozycję, formę, gatunek, temat, główną myśl, postać nadawcy i odbiorcy, wskazuje na cechy leksyczne, morfologiczne i składniowe środków językowych, określa znaczenie podtekstu, stosunek autora do omawianego problemu. — rozpoznaje styl, gatunek, formę publicznego przemówienia (monolog — dialog); — określa adresata przemówienia, temat, cel przemówienia; — wskazuje na właściwości budowy wysłuchanego tekstu. — określa cel, styl, gatunek, temat wystąpienia publicznego; — określa adresata i typ słuchaczy; — układa bibliografię;

1	2
	<ul style="list-style-type: none"> — układa plan, dobiera odpowiedni materiał, pracuje z różnymi źródłami, słownikami, informatorami; — obmyśla kompozycję przemówienia; — buduje tekst, wykorzystuje środki językowe potrzebne do budowy dowodów.
<p>Wystąpienie publiczne. Osobowość i etyka mówcy. Kontakt ze słuchaczami. (3 godz.)</p> <p>Rodzaje prac. Słuchanie: słuchanie i rozumienie tekstów publicznych wystąpień (z wykorzystaniem środków audiowizualnych).</p> <p>Czytanie: głośne czytanie, rozumienie i analiza referatów, przemówień, utworów artystycznych (w tym tekstów pamięciowych).</p> <p>Ciche czytanie tekstów, rozumienie i ich analiza.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — rozumie specyfikę wystąpienia publicznego; — zdaje sobie sprawę z wymagań dotyczących mówcy; — nawiązuje kontakt komunikacyjny ze słuchaczami; — określa rodzaj słuchaczy; — umie podtrzymać uwagę słuchaczy. — rozumie treść przemówienia; — wyróżnia zasadniczą informację; — zauważa i charakteryzuje środki językowe i sposoby utrzymania uwagi słuchaczy. — określa temat, zasadniczą myśl, pozycję autora; — analizuje tekst, określa jego stylistyczne, leksyko-morfologiczne i składniowe właściwości; — wyraźnie czyta tekst (oraz recytuje na pamięć), dotrzymując się odpowiedniej intonacji odpowiadającej intencji autora; — określa styl i gatunek tekstu, jego temat i zasadniczą myśl; — zwraca uwagę na elementy różnego stylu w artystycznych i publicystycznych wystąpieniach;

1	2
<p>Mówienie: recenzja na wystąpienie.</p> <p>Dialog na temat dyskusyjny.</p> <p>Publiczne wystąpienie: prezentacja książki, pracy kolegi w stylu publicystycznym.</p> <p>Wystąpienie z przygotowanym referatem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — odnajduje autorskie dygresje i określa ich znaczenie w tekście. — określa cel, styl, temat, kompozycję adresata przemówienia; — ocenia przemówienie (osoba mówcy, jego zachowanie, głos, tempo, wykorzystanie niewerbalnych środków komunikowania się ze słuchaczami, treść wystąpienia, sposoby rozwinięcia tematu, kontakt ze słuchaczami, utrzymanie ich uwagi, środki wyrazistości, sposoby argumentacji, kultura językowa); — określa sytuację rozmowy i adresata; — określa sporny problem; — dobiera środki językowe odpowiednio do stylu wystąpienia; — argumentuje swoje zdanie; — prowadzi dialog-dyskusję z różnymi kategoriami współrozmówców, dotrzymując się etykiety językowej; — określa przedmiot i temat prezentacji; — dobiera treściwe i ciekawe fakty; — buduje wystąpienie zgodnie z wymaganiami kompozycji; — nawiązuje komunikatywny kontakt ze słuchaczami, w trakcie wystąpienia koryguje swój język w trakcie prezentacji; — dotrzymuje się zasad i właściwości dotyczących przemówienia; — nawiązuje kontakt z audytorium, wykorzystuje sposoby aktywizacji uwagi słuchaczy;

1	2
<p>Pismo: układanie artykułu do gazety na społeczny lub moralno-etyczny temat w stylu publicystycznego przemówienia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> — przekonująco przedstawia swoje zdanie; — racjonalnie wykorzystuje czas przeznaczony na referat. — rozumie różnicę między artykułem a notatką do gazety; — określa temat i główną myśl; — dobiera materiał faktyczny, środki językowe odpowiadające stylowi przemówienia; — buduje plan artykułu, systematyzuje zebrany materiał odpowiednio do planu; — buduje artykuł, porównując i uogólniając fakty, proponuje swoje rozwiązanie danego problemu, argumentuje swoje opinie, wykorzystuje barwną leksykę i różnorodne konstrukcje składniowe; — doskonalą tekst.
<p>Związki międzyprzedmiotowe: właściwości tekstów różnego stylu, gatunku (historia, literatura, geografia itp.), przygotowanie wystąpienia-odpowiedzi na lekcjach (historia, geografia, literatura i in.), etyka językowa.</p>	
<p>Powtórzenie na końcu roku szkolnego (1 godz.)</p>	

SPIS TREŚCI

ZALOŻENIA PROGRAMU	3
KLASA X	6
KLASA XI	15

Навчально-практичне видання

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛЬСЬКА МОВА

ПРОГРАМА

для

10–11 класів

загальноосвітніх навчальних

закладів з навчанням польською мовою

Затверджено Міністерством освіти і науки України

Програму підготувала

М.С. Іванова

Редактор *О. Бойцун*

Державне підприємство “Всеукраїнське спеціалізоване видавництво “Світ”
79008 м. Львів, вул. Галицька, 21

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК 2980 від 19.09.2007
www.dsv-svit.lviv.ua; e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua